

Der er således et skærpet mistankekrav over for udenlandske skibe i forhold til danske skibe i relation til håndhævelse af havmiljølovens regler over for skibe på gennemsejling.

2.1.2.2. Betydelig skade, betydelig udtømming og væsentlig forurening

I Havretskonventionens artikel 220 anvendes begreber som »betydelig udtømming«, »betydelig skade eller trussel om betydelig skade« og »væsentlig forurening« i situationer, hvor kyststaten har mulighed for at håndhæve sine regler over for et udenlandsk skib, der har forurennet, eller hvor der er bestyret mistanke om, at et udenlandsk skib har forurennet i den eksklusive økonomiske zone.

Begreberne »betydelig skade eller trussel om betydelig skade på kystlinjen eller på beslægtede interesser eller på nogen ressourcer på søterritoriet eller i den eksklusive økonomiske zone« er ikke nærmere defineret i Havretskonventionen.

Det må dog altid bero på en konkret vurdering, om der er tale om en »betydelig udtømming«, »betydelig skade eller trussel om betydelig skade« og/eller »væsentlig forurening«.

Det må endvidere antages, at uanset hvilket begreb, der i en given situation er i fokus, vil der altid være tale om en rent retlig vurdering af, om situationen kan betegnes som en »betydelig udtømming«, »betydelig skade eller trussel om betydelig skade« og/eller »væsentlig forurening«. Der er ikke tale om en miljøfaglig vurdering. Myndighederne skal på baggrund af loven og dens bemærkninger kunne beslutte, om der i en konkret situation er tale om f.eks. en betydelig udtømming.

Myndighederne kan i deres vurdering blandt andet lade følgende elementer indgå:

- Mængden og arten af olien/andre flydende stoffer.
- Årstiden.
- Miljøpåvirkningen, herunder
 - umiddelbare konstaterbare skadevirkninger (døde fugle/fisk i området)
 - den rekreative udnyttelse af området, og
 - ynglepladser for fugle og pattedyr.
- De danske farvandes status som »følsomme områder«.
- Vadehavets status som »særlig følsomt havområde«.
- Østersøens status som »særlig følsomt havområde«.
- Risiko for forurening af følsomme områder/særligt følsomme områder.

- Nærliggende Habitat-, Ramsar-, og Fuglebeskyttelsesområder (også betegnet som Natura-2000 områder).

2.1.2.3. Mængden og arten af olien/andre flydende stoffer

Der transporteres en lang række kemikalier og olietyper gennem de danske farvande, ligesom forskellige olietyper udnyttes som fremdriftsmiddel i skibe. Der kan ikke opstilles nogen simpel relation mellem arten og mængden af en given forurening og den virkning, den vil have på havmiljøet. Der må i hvert enkelt tilfælde ske en konkret vurdering.

Det gælder generelt, at hvert enkelt olie- eller kemikaliespild vil have en virkning, som er særlig for den pågældende hændelse, og som udover de to nævnte faktorer ligeledes vil afhænge af de hydrografiske forhold (dybde, strøm, nærhed til kysten med videre), årstiden (herunder temperatur) samt nærvær af biologiske systemer – inklusive udnyttbare ressourcer.

Således kan selv en lille olieplet i et bestemt område, gøre ligeså stor skade som en større mængde olie, afhængig af udtømningsstedet og eventuel tillige årstiden.

Endvidere indeholder eksempelvis smøreolie en større koncentration af giftige og dermed potentielt skadelige stoffer end eksempelvis dieselolie, som dog stadig udgør en risiko for det marine miljø. På samme måde er der en større risiko for væsentlig forurening ved udtømming af »tung olie/sort olie« end ved udtømming af gasolie. De tunge/sorte olietyper fordampes således langsommere end gasolie, og vil derfor befinde sig i havet længere tid. Jo længere olien befinder sig i det marine miljø, og jo tungere olien er, jo større er risikoen, for at havmiljøet påføres skader. Endelig har årstiden betydning for såvel fordampningsprocessen, som for de skader miljøet kan påføres ved en udtømming.

Det må bero på en konkret vurdering, hvorvidt en olieudtømming kan betragtes som betydelig. Om en evt. betydelig udtømming har medført eller truer med at medføre en væsentlig forurening, vil herefter afhænge af sagens øvrige konkrete omstændigheder, herunder havområdernes særlige status, udtømningssted, årstid og umiddelbart konstaterbare skadevirkninger.

2.1.2.4. Årstiden

Årstiden er afgørende for hvilke naturressourcer, der er udsatte, og hvilke effekter olien får. Et olieudslip i vinterhalvåret vil være meget kritisk for specielt andefugle, men også for andre vandfugle, som ophol-